

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiło jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 30.— K
pol leta 15.—
četrt leta 7.50
posamezna številka po 60 vin.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin. za vsako peti-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 45 K.

Telefon uredništva
št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne peti-vrste, če se tiska enkrat . . . 90 vin.
" " " dvakrat . . . 80 "
" " " trikrat . . . 50 "
za nadaljnja uvrčenja od peti-vrste po 40 vin.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljsk. Tovariša
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Organizacija.

Dne 1. marca t. l. se je rodil „Učiteljskemu Tovarišu“ brat „Učiteljski List“, glasiło jugoslovanskega učiteljstva na okupiranem ozemlju.

Na uvodnem mestu prve številke je članek tov. J. Pahorja pod gorenjim naslovom. Nanaša se na tamošnje razmere, a tangira tudi nas. Med drugim izvaja sledeče:

„Organizacija je veliko sredstvo v borbah življenja. Tako sredstvo napredka, kakor nazadovanja, sredstvo tlačenja in osvobojevanja, obrambno in napadalno sredstvo. Posamičnik je le kaplja v nevihti, atom v velikem dnevnem valovanju.

Slednji delavec danes že to ve, le jugoslovanski učitelj še ne čuti dovolj vulgarne resnice. Ne ve, da je v dobi tako dalekosežno in smoteno razvitega orodja, kakor je državni stroj, v dobi strnjenih enot, kakor so velike politične stranke, edino samoohranjevalno sredstvo le organizacija. Čulo in učilo je o Svatopolkovih palicah, a jih ne razume.

Danes ima — trenutno — toliko plače, da živi; le da živi in nič več. In to glejte, zadošča, da ugasne še ona iskrica za organizacijo, ki jo je morda netila naša polstoletna beda.

Ali dejstvo je, da se je Bereninijev zakon dosegel s silo organizacije, z junijsko stavko učiteljstva vse Italije in vsa naša slepota ne izpremeni tega! In dejstvo je, da ima Bereninijev zakon tudi svoje slabe strani! Doslje smo imeli pravico do pokojnine, četudi neznatne, z desetimi in tudi s petimi leti, če smo postali o šoli nesposobni za delo. Odslej? Kako odslej? Ali res šele s petindvajsetimi? In s kakšnimi prejemki? Morda s takimi, da bi ne bilo mogoče živeti.

Še drugo, večje vprašanje je, vprašanje našega pravnega položaja. Ali vemo dovolj, da je ta najbolj odvisen od naše organizacije? Ali vemo, da je človek sam sebi najboljša opora? Ne, učitelj nima toliko zmislja za svojo organizacijo, kolikor ga ima zadnji delavec. In vendar je delavcu lahko, odloži kladiivo in gre drugam; dobil bo delo, če le hoče delati.

Učitelj? So tovariši, ki so že pred vojno bili v službi, pa do danes ne morejo dobiti mesta. A bi delali radi, radi; delo je njih obstoj! Z vsemi prošnjami, z vsemi ponižanji ne morejo do kruha!

In tisti, ki imajo službe? Koliko je njih pravic, pridobljenih v dolgoletnem delu? So li gotove? Koliko časa čedo še veljale?

Dejstvo je, da smo danes odvisni od samovolje in trpke prijaznosti oseb, namesto od jasnih in nepodkupnih določb zakonov. In kako poslej? Ali hočete, da smo učitelji, s častjo neodvisnih ljudi, ali pa naj bomo šahove figure, lutke na nepetih nitih?

Vadljali bodo z nami po lastni volji in brez naše volje, če ne bomo imeli opore v trdni, živi organizaciji. Vadljali bodo s pomočjo naših napak, naših strasti, naše sebičnosti, naše pohlepnosti, našega užaljenega samoljubja, skratka: vseh onih naših zlih nagonov, ki jih lahko vpreže, kdor ima volje v rokah.

To je bila običajna zgodovina našega stanu, davni grenki delež našega kruha. Vadljali bodo z nami in godilo se nam bo po zaslugi. Zakaj organizacija ni le najboljše sredstvo šibkih, temveč ustvarja tudi zmisel skupnosti, zatira zle nagone, najusodnejše sovražnike skupnih koristi, ublažuje jih in izločuje, kaže njih pogubnost in opozarja na cilje, da jih lažje dosežemo po stmi, težki poti osebnih slabosti in mimo nevarnih prepadovaljnih egoizma majhnih ljudi, brez katerih, žal tudi naš stan ni.

Obenem daje organizacija zavest moči, kadar je posamičnik v trdi preizkušnji borbe. Sam očiščen, ker vidi jasno, da ima skupne cilje s svojim tovarišem, sam popolnejši, ker je premagal, kar je slabega, nizkega v njem, bo toliko večji, toliko močnejši, kadar bo stal v boju proti krivici in nasilju. Kolikor močnejši bo, toliko lažje bo zmagoval. Korist bo imel on sam in jo bodo imeli vsi.

L. W.:

Slabo mnenje.

Slabotne ženske imamo napram moškimi sicer vedno svoje mnenje; razume

se, da je naše mnenje ob važnejših vprašanjih vedno — slabo mnenje.

Nič se ne hudujte, tovarišice, to je tako uredila mati narava. Saj vam je znano, da je naše duševno delovanje lokalizovano po možganskem staniču? No, vidite, usoda pa je naklonila moškim nekaj gramov več stanic, kakor ženskam in — najbrže producirajo prav te možganske stanice — dobro, pravo mnenje.

Uredništvo naj mi tedaj dovoli, da izrazim v našem „Tovarišu“ svoje žensko mnenje — seveda slabo mnenje, ki sem si ga stvorila na zadnjem občnem zboru ljubljanskega učiteljskega društva.

V vseh, ali recimo v večini naprednih društev se je že (ali se pa še bo) pojavilo nesoglasje med demokratičnimi absolutisti in absolutističnimi demokrati.

Prideš, človek, iz dežele edinosti, gledaš ta čudni boj in ga ne moreš razumeti. Kako se odločiš? Na katero stran se postaviš?

Gledaš, opazuješ. Vprašuješ, kaj hočejo prvi, kaj drugi.

In opaziš: demokratični absolutisti so proti enakopravnosti žensk (aha!), rogaajo se nam.

In še opaziš: absolutistični demokrati stremijo po samovladi, so proti enakopravnosti (namreč drugače mislečih moških) — niso tedaj pravi socialisti in postavljajo ženske naprej le zato, da se skrijejo za njih krila.

Pa si stvoril mnenje — slabo mnenje, ker je žensko mnenje: Nikjer nič pravega demokratizma, samo stremjenje po nadvladi (kajpada poleg običajne učiteljske idealnosti).

Ljudje smo.

Ker pa smo ljudje in nam svojega človečanstva ni mogoče odložiti, vprašam vas in prosim, da mi razložite: Kako si predstavljate našo stanovsko organizacijo „Udruženja“ vsega učiteljstva?

Ali naj bo to zopet konglomerat bojevitih glav, katerih vsaka bo stremila za tem, da se dvigne iznad drugih?

Moje slabo mnenje je to-le: Preden se združimo, treba se nam je ločiti (to je v ostri luči pokazal omenjeni občni zbor!) — ne v posameznike, temveč v tri različne politične učiteljske klube: liberalce,

socijaliste in klerikalce, kakor se po starem imenujejo; vsakemu pa je prosto, da si ogre nov plašček, če je stari že preveč oguljen.*)

Vsaka učiteljska stranka izvoli po številu svojih pripadnikov, oziroma članov, gotovo število delegatov. (Tako Srbi, tak Hrvati in mi.) Te pokrajinske učiteljske delegacije (slovenska, hrvaška in srbska) tvorijo vsaka zase slovenski, hrvaški, oziroma srbski delegacijski odbor in volijo izmed sebe vsak odbor enako število članov v glavni odbor — v „Udruženje“, ki bi bilo na ta način nekakšen učiteljski parlament, proti kateremu nihče ne bi mogel izreči očitja, da vlada v njem ta ali oni absolutizem.

To bi bila tudi edina pot, po kateri prihranimo drugače mislečim tovarišem, tudi takim, ki so se pregrešili proti nam (izključeni naj bi bili le oni — če jih je še kaj — ki se morajo smatrati političnim zločincem naše države), ponižujoči korak — korak čez naš prag, ki se ga — priznamo, da upravičeno — toliko obnavljajo storiti, saj zahtevamo od njih brezpogojno predajo.

Oni pa, ki so po nevednosti, zaslepljenosti ali vsied družinskih razmer zašli v druge vrste, damo s tem najlepšo priliko, da se zopet vrnejo k nam — brez poniževalnega pritiska.

To bi bilo nesebično, plemenito utelešenje prave demokratske misli: Ne preko lastnega prepričanja, ne s stisnjenimi zobmi in mače ukrivljenim hrbtom, temveč vsak po svojem prepričanju, vsak s svojo zaslabo, vsak z vero in poroštvom za pravičnost izvunstrankarske organizacije naj bi vsi stopili v „Udruženje“! Le tedaj, ako bodo v „Udruženju“ zastopane vse učiteljske stranke, postane „Udruženje“ pravi stanovski dom vsega

*) Ljubljanskemu učiteljskemu društvu se ni treba ločiti na liberalce, socialiste in klerikalce iz enostavnega vzroka, ker slednjih v društvu ni. Učiteljstvu, ki je zunaj naše organizacije, je dano na svobodo, da ukrene, kar mu drago. Ne silimo ga nikamor. Do UJU pridemo tudi — brez njega. „Nov plašček“ vrača zavedno slov. učiteljstvo na drug naslov. Opomba uredn.

LISTEK

Pozdrav iz domovine.*)

Vam, bratje, sestre, pozdravilo vroče iz naših src, kjer plamen bolečin nad radost dviga se in kjer se joče iskreno vas objemajoč spomin!

A ker stori, kar mora in kar hoče, jeklena volja združenih vrlin, zgodi se, da poljubi vriskajoče svobodno mater nje ljubeči sin!

Kar kroni demant je in veji roža, to vi ste nam — nam vi ste mnogo več! Molitev, ki pekočo rano boža,

ki srečo sluti, žalostne bodreč — ta vaša pota vsa zvestó obkroža... In v zarji bliska se pravice meč! —

V Ljubljani, dne 9. februarja 1920.

E. Gangl.

*) Ta „Pozdrav iz domovine“ je bil namenjen tržaškemu „Učiteljskemu Listu“. Sonet pa v Julijski Benečiji ni smel zagledati belega dne. Uredništvo.

FLORIJAN:

† Toma Pušenjak.

„Stal vedno neopoginjen je junak, le njej se vklonil je, ki mora se ji vsak.“

Dne 23. prosinca t. l. je nenadoma zagoneetne smrti preminul tovariš **Toma Pušenjak**, nadučitelj na Cvenu pri Ljutomeru. Dan poprej še zdrav in čil med domačimi lovci, naslednje jutro — mrlič! Ni dognano, je-li ponoči na potu domov iz bližnje sosedne vasi zmrznil, ali pa je povzročil njegovo smrt mogoče kak zločin. Tužno dejstvo je, da ga je smrt iztrgala prezgodaj šoli in tamošnjemu narodu ter da je izguba takega šolnika in kmetijskega strokovnjaka v današnjih razmerah za Cven nenadomestljiva.

V Pušenjakovi obitelji je smrt tekom devetih mesecev odigrala nad vse pretresljivo tragedijo: spomladi l. 1919 mu je pobrala smrt za sušico hčer-učiteljico v starosti 26 let, kmalu potem je podlegla boleznii njegova soproga Marija, roj. Paulič, jeseni nato je izdihnil še sin! Vsi znanci in prijatelji Tomovi smo v nemem sočutju delili njegovo boleost in tugo, boječ se, da tako kruti udarec usode stro še njega samega. Toda v tem cizru smo podcenjevali njegovo duševno in telesno jakost: prebolel je globoko žalost — vsaj

na zunaj — išoč si utehe v intenzivnem šolskem in izvenšolskem delu, v ljubeznipolni skrbi za svoje še nepreskrbljene otroke in na — lovu. Očvrstil se je zopet duševno in telesno ter nam utrjeval nado, da bo še dokaj let plodonosno deloval kot učitelj vzgojitelj mladine in odraslih na Cvenu. Dne 23. prosinca pa nas je osupnila vest, da je Parka prestrigla nit njegovega življenja.

Pokojni **Tomo Pušenjak** je bil neumoren, res eliten in vsestransko priznan delavec na polju šolstva, kmetijstva, narodno-gospodarske organizacije in narodno-napredne politike. — Rojen l. 1861. v Bunčanih na Murskem polju kot sin kmetijskih staršev se je v precej neugodnih razmerah izšolal v Mariboru, kjer je l. 1880. na tamošnjem učiteljskem maturiral. Priloce je služboval pri Kapeli, kjer si je izbral tudi družico za življenje, s katero je živel v srečnem zakonu ter vzorno vzgajal svojih sedmero otrok.

L. 1882. je bil **Toma Pušenjak** nameščen kot nadučitelj na novoustanovljeni dvorazrednici na Cvenu. Takoj prva leta njegovega delovanja na tej šoli se je razširil po okraju glas o veselem, vsestranskem napredku. Pokojni **Toma** se je precej po preselitvi na Cven z vso vnemo lotil čebelarstva, sadjarstva, cvetličarstva, zelenjadarstva ter narodno-gospo-

darsko-organizatoričnega dela, za vse je kazal in tudi dokazal posebne prirojene in z marljivostjo pridobljene zmožnosti; zato pa je njegovo delovanje imelo obilo uspeha.

Odkar se tovariši spominjajo, je bil **Toma** izurjen botanik-strokovnjak; poleg slovensko-nemške je vrlo obvladal tudi latinsko botaniško terminologijo. — Kot čebelar je bil veščak v teoriji in mošter v praksi; v družbi z gdom. Mursom sta postavila pri cvenski šoli na vrtu obširen, vzoren čebelnjak po Neisser-jevem sestavu. Nešteto čebelarjev-začetnikov se je zatekalo k **Tomu** po nauke in potrebne nasvete. On, zmirom blaga, uslužna duša, je vsakomur rade volje ustregel, nikoli ni kazal sledu najmanjše nevolje; tako si je vzgojil v okolici celo generacijo čebelarjev. V prejšnjih letih je velikokrat nastopil na shodih kot učitelj umnega čebelarstva s premakljivim satovjem; njegova zasluga je, da so na Murskem polju izoili prejšnji slavnati čebelni panji (koši) do malega ter da se je čebelarjenje v panjih z mobilno stavbo povzpelo na visoko stopnjo.

Blizu šole si je **Toma** uredil vzoren šolski vrt, zakaj kraini šolski svet evenski mu je, uvažuje njegove plemenite namene. Šel rad in drage volje na roko. O leni drevesnici na šolskem vrtu cven-

učiteljstva, le na ta način onemogočimo uveljavljanje strankarskih načel v ne-strankarski, strogo stanovski organizaciji.

Pa kaj bi govorili — saj je to samo žensko mnenje — slabo mnenje.

V. JERAJEVA:

Sporni predlog.

Povedala bodem, čeprav vem vnaprej, da se marsikatera koleginja ne bo strinjala z menoj, da mi bo znabiti štela besedo celo v zlo.

Pišemo in govorimo veliko o enakopravnosti. Z vso pravico jo zahtevamo za se tudi me. Za „uradni del“ našega življenja nam je priznana. Tovarišice, izvajajmo jo dosledno še v zasebnem življenju n. pr. v občevanju vsaj s stanovskimi tovarišicami.

Mislím tako-le: Pridemo k zborovanju, ali se ob drugih prilikah snidemo s tovarišicami. Par ožjih izjem — z vsemi drugimi smo si popolno tuje. „Gospodična“ in na vse strani samo „gospodična“. Vem, marsikatera je vsled dolgoletnega dela vredna našega velikega spoštovanja. Žal le, da vsled napačnega izvajanja spoštovanja ostajamo tuje. Koliko prijetnejše bi bilo, če se zblížimo in nazivamo s prijateljskim „ti“! Tovariši učitelji so po večini že preko te cokolje. Le učiteljice se ne moremo otresti naše „Zimpferlichkeit“. Demokracijo to ni, slovansko tudi ne. Je pač zaostanek oholega birokratskega nemškega duha, ki je le predolgo vel nad nami. Saj nisi smel k človeku, če nisi poznal vseh „šteng“ do njega. In da so bile milostljive še posebno milostne, vemo.

Tovarišice, emancipirajmo se! Upokojimo „gospodično“! Ima že več kot polnoletno službo. „Ti, tovarišica“, bodi znak medsebojne stanovske enakopravnosti v občevanju, do katerega imej pravico vsaka izmed nas in za vse tovarišice! — Mislím namreč na splošno stanovsko „posestrinje“, ki velja za vse učiteljice v Sloveniji in postani običajno! Pa magari, da obdržimo veljavno etiketo, da začne starejša. Verujte mi, da ne bo nobena izgubila na časti in ugledu! Oboje nosimo v duši in nihče nam ne bo vzel, če ne za pravimo same. Če dobi pa mlajša tovarišica po zaupnejšem in pristranskem občevanju v starejši oporo, nista pridobili samo dve, ampak cel stan. „Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača!“

Naj pove še katera tovarišica svoje mnenje! Umaknila bodem svoj predlog, če me prepriča o njegovi neopravičenosti.

H.:

Par opazk o učiteljevanju na gluhonemnicah.

Ta spis v 7. številki „Učit. Tovariša“ nima namena poučiti o gluhonemnicah in njihovem učiteljstvu, temveč postaviti učiteljstvo gluhonemnic visoko nad učiteljstvo meščanskih šol in udariti po njem — z loparjem. — „Dosihtob so govorili navadno o strokovni usposobljenosti, kakor tudi o strokovni izobrazbi in pa splošni, druge ni.“ Z ozirom na to se norčuje poročevalec z besedama „višja usposobljenost“, ki si ju lasti učiteljstvo mešč. šol. Dvomim, če bo poročevalec zadovoljen, ako ga bo kdo primerjal z iz učiteljstva odišlim gojencem, ki se je tudi bavil s stroko poučevanja gluhonemnih. Torej imamo v vsaki stroki ljudi z višjo

in nižjo usposobljenostjo. — Posebno, menim, si je pridobilo učiteljstvo mešč. šol višjo izobrazbo ko učiteljstvo ljudskih šol, ki ga pa nikakor nočem s tem žaliti. Da to omenjam, temu je kriv poročevalec v spisu, na katerega odgovarjam. — Po poročevalčevem mnenju naj bi bile materialne ugodnosti meščansko-šolskega učiteljstva manjše ko ljudsko-šolskega, ki več trpi ko učitelj na mešč. šolah. Za trud pri pripravi za meščansko šolski izpit naj ne dobimo nič? Ker imamo izbran material in manj učencev, zaslužimo manj. Pri trjujem, da imamo manj učencev, ne pa, da imamo izbran material, saj moramo sprejeti otroke petih šolskih let na podlagi naznanila. Sprejeti torej moramo, kar dobimo. — „Ali se vam zdi nečastno, da bi imeli take plače kot mi?“ Nečastno ne, pač pa — kaj bi odgovarjal, saj nam ne privoščite niti ljudsko-šolskih. — Odgovoril bi še na nekatere druge „trpke besede“, ker pa jih je poročevalec sam pripoznal, upam, da se poboljša, če se še ni. Končujem z živo željo: Gospod, prizanesi nam take opazke, ki morejo le podkopavati naš učiteljski ugled.

Sestanek meščanskošolskega učiteljstva iz vse Slovenije.

Dne 20. marca 1920 se bo vršilo ob 2. uri popoldne na I. dekliški meščanski šoli v Ljubljani pri sv. Jakobu zborovanje meščanskošolskega učiteljstva iz vse Slovenije po nastopnem dnevnem redu:

1. Vclitev predsednika in zapisničarja.

2. Poročilo o načrtu zakona o narodnih šolah za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, v kolikor se tiče meščanskih šol.

3. Poročilo o regulaciji plač ljudsko-šolskega učiteljstva, kjer so prezrli meščanskošolsko učiteljstvo.

4. Ustanovitve „Društva meščansko-šolskega učiteljstva za Slovenijo.“

5. Predlogi in nasveti.

Ne dnevnem redu tega zborovanja so važne točke. V načrtu šolskega zakona, ki ga je sestavil prosvetni odbor v Beogradu, so določila, o katerih moramo zavzeti stališče. — Pri regulaciji plač so nas prezrli in s tem omajali temeljni kamen meščanske šole. Kdo se bo še praviljal za strogi izpit, če brez njega doseže isto. Le s skupnim delom, solidarnim nastopom nam bo mogoče uspešno delovati za krepak razvoj meščanskega šolstva in svoj interes. V lastnem društvu naj se osredotočuje naše delo v prospeh meščanske in po njej v lepšo in boljše bodočnost naše divne kraljevine.

Pripravljalni odbor: Marija Mehle, Ilka Waschte, L. Jelenc, Pavel Kunaver, Alojzij Novak.

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ Učit. društvo za pol. okraj Ljutomer je imelo dne 29. januarja 1920, svoj redni letni občni zbor. Kljub skrajno slabim železniškim razmeram nas je vendar precejšnje število pohitelo v nekdanjo postojanko nemštva — v Gornjo Radgono — v šolo, ki nam je pod bivšo Avstrijo vzagajala renegate. Ogibali smo se je, dokler je slovela kot slaba, in danes, ko deluje v njej narodno učiteljstvo, zborujemo tu prvič. Pristrčno pozdravi domači nadučitelj

na svojem mestu, o tem pričajo številna pohvalna pisma, še bolj pa potrjujejo dobre uspehe njegove šole takorekoč dve vrlo izobraženi generaciji cvenskega naroda. Uresničuje se smisel reka „Iz dobre šole pridejo boljši časi“...

Toma pa je bil tudi navdušen in vrl buditelj narodne zavednosti. Povzročil je ustanovitev bralnega, tamburaškega in pevskega društva na Cvenu; pri teh društvih je — samoumevno — odlično sodeloval sam. Bil je izvrsten pevec — 1. tenorist. Po njegovi zaslugi so se na Cvenu in v okolici zlasti v letih 1885—1900 prirejale učinkovite narodne veselice, kojih naravna posledica je bila, da se je narodna zavednost Cvenarjev in ljudstva v okraju zelo povzdignila in utrdila, kar svedoči dejstva i dandanes. Vseslovanski duh je na Cvenu živel in še živi, prizadevanja internacionalcev ga ne morejo omajati.

Nadalje je Toma ustanovil na Cvenu gasilno društvo ter udeležil „Zvezo gasilnih društev v ljutomerskem okraju.“ — Vsako zimo in pomlad je oddajal iz svoje bogate zaloge po lastnih nabavnih cenah razno seme in cvrtnino in kmetijsko-kulturne rastline, cvetlične gomolje in čebulice. kakor tudi razne doma vzgojene cvetice. Pri nem je dobil praktične napotke prav sigurno vsak, kdor jih je potreboval.

Da je bil Toma poleg tako intenzivnega delovanja izven šolskih ster tudi v šoli izredno marljiv in vesten, to je: mož

gov. predsednik navzoče, želeč, da bi se še večkrat zbrali tu. Pozdravi goste in pa tov. Velnarja, ki se je čez dolgih 5 let vrnil zdrav in čil v naše vrste. — Spominja se umrlega tov. T. Pušenjaka, ki nas je tako nepričakovano naglo zapustil. Bil nam je dober tovariš in vnet član našega društva, v katerem je pred leti zavzemal tudi odborniška mesta. Njegove zasluge kot učitelj, — posebno kot večšak na gospodarskem in združnem polju, nam bode opisal tovariš na drugem mestu. Bodi blagemu, zaslužnemu tovarišu in narodno-zavednemu kulturnemu delavcu zemljica lahka! Slava! Tovarišici Pušenjakovi, ki je v tako kratkem času pretrpela toliko krutih udarcev, se izreka iskreno sožalje.

Zadnji zapisnik se odobri in preberejo se dopisi, o katerih se je tekom zborovanja razpravljalo.

Interesantno, na nekaterih mestih ginja predavanje tov. Gabrijelečiča »Doživljaji slovenskega učitelja v Srbiji«, v katerem nam je slikal kraje, navade in lepo dušo bratov Srbov, nam je nudilo res pravi užitek. Naprosili smo ga, da nam o priliki nadaljuje in da svoje spomine, ki bi učiteljstvu dobro služili pri pouku, objavi. Tajnica je podala splošen pregled o društvenem delovanju v preteklem letu. Včlanjeno je skoro vse učiteljstvo. Zborovanja so bila dobro obiskana.

Blagajničarka poroča, da je imelo društvo v l. 1919 2812 K 65 h prejemkov in 2530 K 65 h izdatkov. Prebitka je 173 kron.

Sledilo je pregledno poročilo o stanju društvene knjižnice, ki šteje 163 knjig in po več letnikov različnih ped. časopisov.

Tov. pevovodja je naštel 28 pevskih moči, s katerimi bi se dalo doseči, ako bi imeli pevci več veselja in vztrajnosti, lepe uspehe.

Odbor: Predsednik: Karl Maurič, podpredsednik: F. Cvetko, tajnica B. Menhartova, blagajnik Ljud. Ivanjšič, knjižničarka St. Caherlova, pevovodja Fr. Cahrl, odbornik S. Cvalhte.

Tov. Krenova nam je naslikala obupni gmotni položaj učiteljev-upokoencev. Predlagala je resolucijo, v kateri se meročajna mesta nujno pozivlja, naj ugodijo upravičenim zahtevam upok. učiteljstva. Članarina za tekoče leto se zviša na 70 K. Vsak član plača še 10 K za rezervni sklad. Debatiralo se je o odredbi glede novega načina štetja. Želeti bi o tem bilo javne polemike v „Tovarišu“.

V odsek za nabiranje podatkov v svrhu sestave društvene kronike so bili izvoljeni tov. ravn. Robič, tov. Caherl in Čeh. Na predlog tov. Ivanjšiča, da bi pričelo učiteljstvo zbirati snov za domoznastvo, se naprosi tov. Cvetko, naj zbira tozadevno gradivo in stoji v stik z ravn. Robičem, ki je svoječasno že zbral zgodovinsko snov v majhno knjižico.

Tov. Caherl. Cvetko. Čulk so bili izvoljeni v odsek, ki naj deluje na to, da se ustanovi za učiteljstvo anrovizacijo, da bode tudi učiteljstvo deležno zanlenjenega blaga ne samo drugo uradništvo.

Prihodnje zborovanje se vrši v marcu.

+ Učiteljsko društvo za borovelski okraj je imelo svoj prvi občni redni zbor dne 12. febr. 1920 v Borovljah. Na poziv društvenega vodstva je prihitelo ta dan od 98 tovarišev in tovarišic v okraju, kljub oddaljenosti, neugodnih prometnih zvez in slabih poti 71 članov ozir. članic

k zborovanju, kar je lepo znamenje stanovske zavednosti našega učiteljstva.

Predsednik tovariš Mahkota otvori s pristrčnim pozdravom vseh navzočih zborovanje, na kar preide k dnevnemu redu.

V poročilu društvenega vodstva poda predsednik v kratkih besedah sliko dosedanjega društvenega delovanja. Govoril je o stanovski organizaciji, delu za plebiscit in podal poročilo o zastopstvu v okr. šol. svetu. Izjavi, da ima društveno delovanje posebno na gospodarskem polju zaznamovati v tej kratki dobi obstoja precejšnje uspehe. Društvo je priborilo s pomočjo politične oblasti svojim članom aprovizacijo, katere izvrstno deluje.

Iz tajniškega poročila sledi, da se učiteljstvo borovelskega okraja popolnoma zaveda svoje stanovske dolžnosti. Od 98 posvetnih tovarišev in tovarišic v okraju je strnjjenih 96 v vrstah bojevnikov in bojevnic za skupen blagor, le 2 sta še, katere stojita zunaj organizacije.

V kratki dobi obstoja je imelo društvo 2 odborovi seji in 1 sestanek.

Blagajniško poročilo priča, da je tudi financijelno društvo dobro podprto. Pred pol leta, ob ustanovitvi istega, je bila blagajna brez vinarja, v kratki dobi se je ista opomogla do sorazmerno precejšnjega premoženja:

Da se društvo okrepi in postavi na trdno podlago, se sklene za leto 1920 povšitati članarino na 80 K, katero je plačati v 2 obrokih in sicer 1. marca in 1. junija.

Po končanem poročilu dosedanjega odbora se vrši volitev novega odbora za upravno leto 1920. in sicer z vzklikom.

Za predsednika se enoglasno izvoli dosedanjega predsednika tovariša Mahkota, nadučitelja v Borovljah.

V odbor se izvolijo tovariši: Feinig Ivo, nadučit. St. Jakob, podpredsednik, Pavletič France, učitelj, Borovlje, tajnik, Medič Minka, učit. Borovlje, tajn. namestnik, Kovač Zdravko, učitelj, Borovlje, blagajnik, Mager Julij, naduč. St. Janž, blag. namestnik, Aichholzer Fr., nadzor. Borovlje, odbornik, Seme Anton, naduč. Vetrinje, odbornik, Kupper Tomo, naduč. Drava, odbornik, Pavlica Urh, nadučit., Loče, pregled. rač., Lamut Anton, nadučit., Podlublje, pregled. rač.

Na to poroča tovariš Aichholzer o dosedanjem delovanju okr. šol. sveta ter o zaslugah učiteljstva za prebujanje narodne zavesti koroškega ljudstva. V kratkih besedah oriše nadaljno pot, po kateri naj učiteljstvo hodi, da dosežemo skupni cilj — ugoden izid plebiscita.

Ustanovi se tudi okr. učiteljsko knjižnico, katere naloga je zbirati znanstvena in pedagoška dela ter nuditi vsemu učiteljstvu v okraju duševno hrano. Višji šol. svet je v to svrhu že odmeril podporo v znesku 2000 K. V svrhu upravljanja knjižnice se izvoli knjižnični odbor sestojč iz gg. tov. Šušteršič Viljem, učit., Borovlje, predsed., Kramar Miroslava, učit., Borovlje, Potisk Antonija, učit., Borovlje.

Končno se sklene, da bode prihodnje zborovanje v sredini meseca marca. Na zborovanju bode predaval g. dr. Mišić o posebnostih Rožanskega narečja.

V svrhu zbirke rezervnega učiteljskega fonda apelira predsednik na člane in članice, da odstopijo v znak solidarnosti in stanovske požrtvovalnosti v ta namen 1 dnevnico.

In koga smo izgubili mi, tovariši(ice), s Tomom? Zavednega, z izrednimi zmognostmi in moškimi čednostmi odboravnega tovariša in člana naše organizacije, ki nas je s svojo tehtno besedo bodril na zborovanjih, kadarkoli mu je bilo le mogoče pohiteti med nas. — Iz Tvoje gostoljubne hiše, dragi Tomo, smo odhajali poživljeni duševno in telesno, ojačeni za boj, ki mu je ime „življenje“. Bil si nam ljubezniv tovariš in svetovalec, ko smo se zatekali k Tebi, črpajoč iz bogatega zaklada Tvojega znanja in izkušenj. Sožalovali smo s Teboj, ko Te je lansko leto tako neusmiljeno tepla usoda, zgrazlala smo se nad tragedijo v obitelji Tvoji, občudujoč Te kot junaka, ki se nisi uklonil... In sedaj Te nam je kar zdravega na zagonečen način ugrabila smrt, ko se kaj takega nismo nadjali izdaleč!... Da nismo stali oč svežem grobu, ki Te je požrl za vedno, da nam niso globoko v srca segale besede predsednika našega učit. društva tov. Mavriča, ko se je v iskreno-vznesnem grobnem govoru v imenu nas vseh poslavljaj za vedno od Tebe, tedaj bi skoraj res ne verjeli, da je vse to istina...

Počivaj mirno! Zemlja domača na pokopališču ljutomerskem bodi Ti lahka! Hvala Ti za vse in slava Tvojemu spominu!

skem je kmalu šel sloves daleč naokoli; tukaj je učenec višje stopnje vežbal in uril praktično: požlahtnjevati, vzgajati, saditi in gojiti sadna drevesa, ki jih je obilno število razdelil tudi kmetiskim posestnikom v okolici. Vzorni sadovnjaki v cvenski občini so povečini plod njegovega dela. Na šolskem vrtu je imel v dolgi dobi 37-letnega delovanja vedno vzorno urejen oddelek za cvetice in zelenjad, kjer so se istotako praktično vežbale učenke višje stopnje. Za uspešno vrtnarstvo je prejel več odlikovanj, pravtako je bil onetovano diplomiran kot čebelar.

Tako se je v in pri cvenski šoli kazal vsestranski lep napredek, ki je vzpodbudjevalno vplival na ljudstvo in druge šole. Tomanovo veselje do delovanja v blaginjo naroda na je vidno naraščalo, sorazmerno je plimoval tudi njegov ugled; obilna priznanja šolskih oblastev so ga vnela za nove narodno-koristne načrte. Ko se je pokazala potreba, je povzročil razširjenje cvenske šole v trirazrednico.

Vso dobo svojega službovanja na Cvenu se je Toma smotreno trudil za povzdigo živinoreje, predvsem govedo in perotinarstvo. On je bil, ki je dal iniciativo za ustanovitev kmetijske in bikorejske zadruge na Cvenu, ki sta dolgo vrsto let delovali prav plodonosno: Neumorno si je prizadeval, da se razširi in iz-

na svojem mestu, o tem pričajo številna pohvalna pisma, še bolj pa potrjujejo dobre uspehe njegove šole takorekoč dve vrlo izobraženi generaciji cvenskega naroda. Uresničuje se smisel reka „Iz dobre šole pridejo boljši časi“...

Skromen in brezuvetno nepopoln je moj opis Tvojega življenja in delovanja, dragi, nepozabni tovariš Tomo! Toda duh Tvoj naj mi oprostí človeške slabosti in razne nedostatke! Ako bi te hotel in da bi Te mogel primerno oceniti po vseh Tvojih zaslugah, po vsem Tvojem nesebičnem, tako požrtvovalno-plemenitem, plodnem in vztrajnem dolgoletnem delovanju za prospeh šolstva in blaginjo naroda vobče, moral bi bil vsa ta leta živeti in sodelovati s Teboj ter sporedno s Tvojim vedno svežim duhom stremeti za istimi vzvišenimi smotri... To pa ni bilo dano! — Kaj si bil Ti, tako markanten značaj, cvenski šoli in tamošnjemu narodu, to bo živo začutil šele zdaj, ko Te več nima, ko si odšel v kraj, odkoder ni vrnitve!... Strmé in tuguje bo ondotni narod zrl na vrzél, ki bo zevala — bogve kako dolgo! Sele sedaj — po smrti kot navadno — spoznavajo Cvenarji v polni meri Tvoje delo in Tvoj trud. Toda Tebi itak ni bilo mar hvale in slavospevov, zavest, da si storil svojo dolžnost, Ti je prinašala popolno zadoščenje in najbogatejšo nagrado!

Na to se g. tovariš predsednik v toplih besedah zahvali za obilno udeležbo in zborovanje zaključiti.

+ **Občni zbor radovljanskega okraj. učit. društva.** Učiteljsko društvo za radovljanski okraj je imelo 19. febr. t. l. občni zbor, ki se ga je udeležilo 46 članov. Med drugimi sklepi in predlogi, ki so se odposlali na pristojna mesta, je učiteljsvo tudi soglasno izreklo nezaupnico nadzorniku Karlu Simonu, ker je pristransko in nekolegijalno postopal napram podrejenemu učitelstvu.

Po zborovanju smo se sešli pri skupnem kosilu, po katerem se je razvilo jako presrečno, tovariško občevanje. Popoldne je sviral še šramel-kvartet, tako da je bila zabava izpopolnjena. 8. marca t. l. priredimo zborovanje na Jesenicah.

+ **Učiteljsko društvo "kranjski okraj."** Zadnji številki "Učit. Tovarisa" so bile priložene vsem starim in nanovo priglasi članom položnice, katerih naj se blagovolijo v najkrajšem času poslužiti. Sedaj prejmemo precej izdatne predloge in vsakdo stori najbolje, če seže enkrat malo bolj v žep, pa ima potem mir za celo leto. Na vsak način pa se naj plača članarina vsaj za pol leta naprej t. j. 32 K. Blagajnik ima kaj nevaležno delo loviti okrog tiste člane, ki zapuste med letom okraj, ali dobe daljše dopuste, pa mu niso še nič plačali, pač pa liste prejimali. Blagajnik sam je odgovoren, da pobere pravočasno članarino in jo odda Zavezi, zato mu ne delajte nepravil, sicer si bo vsak blagajnik premišljeval, prejeti ta posel. Tudi za "Rezervni sklad" lahko pošljete po poštni nakaznici podpisanemu ako ne direktno v Ljubljano.

Anton Sepaher, t. č. blagajnik.

+ **Učiteljsko društvo za Maribor in bl. okolico** zboruje v nedeljo dne 7. marca t. l. ob 10. uri v spodnji ralsnici deške meščanske šole. Dnevni red: 1. Frid. Šijanec: O pouku v tujih jezikih. 2. Poročilo društvenega vodstva. 3. Slučajnosti in nasveti. Prosimo polnoštevilnega in točnega obiska! — Odbor.

+ **Slovensko učiteljsko društvo kočevskega okraja** zboruje v četrtek 11. marca ob pol 11. uri popoldne v Ortneku. Na dnevnem redu je: načrt šol. zakona (poročevalec ravnatelj Ant. Mervič), razgovor o ustanovitvi okrajne strokovne organizacije ter o volitvi bodočih naših zastopnikov v okr. šol. svetu. Pričakujemo, da bo udeležba kot pri zadnjem zborovanju polnoštevilna! Cenjeni člani! vsak stori to, kar mu narekujejo stanovska zavrednost in dolžnost!

Imena udeležencev naj posamezna šol. vodstva prijavijo okr. šol. svetu. Predsednik: F. Štefančič.

+ **Prejeli smo sledečo izjavo s prošnjo**, da jo objavimo:

Odbor ljubljanskega učiteljskega društva v Ljubljani je na svoji redni dne 28. februarja 1920 soglasno sprejel in v zapisnik vpisal sledeči sklep:

1. Ljubljansko učiteljsko društvo je strogo stanovska organizacija, ki se ima pečati izključno samo s strokovnimi in gmotnimi zadevami svojih članov.

2. Članom ljubljanskega učiteljskega društva je kot osebam in državljanom izven društva zaimčena popolna svoboda njihovega političnega prepričanja.

3. Vse ono ljubljansko učiteljsvo, ki še do danes ni prijavljeno in včlanjeno v ljubljanskem učiteljskem društvu, se pozivlja, naj se prikladi za vstop v našo strokovno organizacijo.

4. Odbor ljubljanskega učiteljskega društva smatra izjavo pod 1 in 2 potrebno raditega, da ne bodo mogli nekateri politični dnevniki spričo običajnih napadov več smatrati učiteljske strokovne organizacije kot priveska katerekoli stranke.

5. Dolžnost vsakega v ljubljanskem učiteljskem društvu organiziranega člana in članice bodi, uveljaviti v političnih strankah, katerim pripada, program bodočega UJU.

+ **"Savinjsko učiteljsko društvo"** zboruje v četrtek, 11. t. m. ob 2. uri pop. na Gomilskem.

Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Potovanje po Rusiji in Sibiriji. (Predava tov. J. Sevnik.) 4. Določitev članarine za l. 1920 in vplačevanje iste. 5. Učit. razsodišče. 6. Predlogi. Po zborovanju se vrši pevska vaja. Pripravite se za pesmi št. 57 in 58. Moh. pesmarice I. del.

Kronika.

= **Vojvoda Babunski †.** V Velesu v Macedoniji je umrl na pljučnici dne 18. m. m. vojvoda Jovan Babunski. Vojvoda Babunski, rojen v Macedoniji, je stal še pred balkansko vojno na čelu srbske revolucionarne akcije v bivši Turčiji. On je bil dolga leta na čelu srbskega četniškega gibanja v Macedoniji. Udeležil se je balkanske in svetovne vojne. — Tako so približno poročali pred tednom naši

slovenski listi. Nam pa bodi dovoljeno povedati nekaj besed več o tem nenavadnem junaku. Jovan Babunski je bil po svojem poklicu **ljudskošolski učitelj**. Svoje študije je dovršil v Beogradu, nakar je nastopil učiteljsko službo v bližini svojega rojstnega doma, katero je vršil z vso vnemo in ljubeznijo do leta 1905. Tega leta je moral tovariš Babunski zamenjati šolo s puško ter se podati na branik domovine zoper bolgarske bande, ki so počeli v onem času vznemirjati nesrečno macedonsko rajo. Zgledu Babunskega so sledili mnogi njegovi tovariši in prijatelji. Nastopili so trnjevo pot ter po njej korakali nepretrgoma dalje leto za letom skozi vse vihranske balkanske in svetovne vojne. Brezprimerna hrabrost in požrtvovalnost sta Babunskemu donesla priznanja ne samo od naroda, za katerega svobodo je žrtvoval vse svoje, temveč tudi od drugih zaveznikov. Francozi so n. pr. Babunskega odlikovali z redom častne legije. Med Macedonci je postal Babunski tako proslavljen, da so jeli opevati njegova junaštva v dolgih pesmih, ki so postale danes prava narodna last. Tovariš Babunski zapušta udovo in štiri nepreskrbljene otročiče. Ožji njegovi prijatelji so storili vse potrebne korake, da se nakaže udovi v znak narodnega priznanja dosmrtna penzija. Slava junaku, tovarišu Babunskemu!

= **Splošno združenje intelektualnih delavcev na Francoskem.** V Parizu so se prošle dni sešli delegati 25 francoskih skupin intelektualnih delavcev ter sklenili enotno skupno združenje intelektualnih delavcev Francije. Združenje obsega zvezo dramatičnih pisateljev, društvo arhitektov, zvezo učenjakov, društvo leposlovnih pisateljev in pesnikov, zvezo upodablajočih umetnikov in novinarski sindikat. Naslov združenja je: „Confederation Générale des Travailleurs Intelectuels“.

= **Slovanska stolica na univerzi v Padovi.** „Il Piccolo della Sera“ poroča iz Padove, da se odpravi v kratkem na filozofski fakulteti padovanskega vseučilišča stolica za slavjansko filozofijo. Na vseučilišču že obstoja nemška, francoska in angleška stolica.

= **Prenos kosti sarajevskih atentatorjev.** „Narodno jedinstvo“ prinaša proglas odbora za prenos kosti vidovdanih herojev. V tem proglasu na narod se pozivljajo vsi zavedni Srbi, Hrvati in Slovenci, ki znajo točno ceniti veličino dejanja, ki so ga izvršili ti junaki, da pripomorejo k dostojnemu prenosu kosti. Na Vidov dan gredo Sokoli na zlet v Prago. Pri povratku naj bi bila ta lepa in velika vojska spremstvo ostanokov herojev v svobodno domovino. Proglas je podpisal Atanasije Šola z ostalimi odborniki.

Po slovanskem svetu.

— **Kongres čehoslovaškega učiteljskega društva** se vrši neposredno po vsesokolskem zletu v Pragi. Razpravljali bodo v devetih sekcijah o najvažnejših organizacijskih, administrativnih zadevah, o šolskem delu v šoli, o učiteljski izobrazbi, o pravnem položaju učiteljskega, o nabavljanju učil in knjig, o razmerju šole k cerkvi, državi, političnim strankam in staršem, o izvenšolskem kulturnem delu učiteljskega in o socialnem skrbstvu. Po potrebi se število sekcij še zviša. — Opomba: Jugoslovanski učiteljski kongres se tudi vrši letos. Treba se bo ozirati na čas češkega kongresa, drugače bomo zborovali brez čeških tovarišev.

— **Proračun čehoslovaškega ministrstva prosvete** znaša za tekoče upravno leto v celoti 203.850.763 K. Nemška univerza je dobivala od Dunaja 1.776.155 K, od češkega pa 3.326.255 K. Ubogi Nemci, kako jih tlačijo!

— **Vse knjižnice na bivšem Češkem** štejejo nad 2.000.000 čeških in 500.000 nemških knjig. Ena knjižnica pride na 1092 Čehov, odnosno ena nemška na 3000 Nemcev, na 100 Čehov odpada 30 knjig, na 100 Nemcev 11. — Moravska je daleč za Češko, njene javne in društvene knjižnice štejejo komaj 780.000 čeških in 330.000 nemških knjig. Dežela je precej podobna bivši Kranjski, vendar še daleč pred njo. Praga ima 8 ljudskih knjižnic, ki štejejo 111.632 zvezkov.

— **Praški duhovniki** so podpisali pogodbo s pogrebništvom, kjer so zvišali pogrebne pristojbine zase in svoje pomočnike. Vse se draži, celo pot na drugi svet!

— **V Pragi** se je ustanovila „Družba prijateljev mladinske literature v Čehoslovaški republiki“. Glasilo družbe je mladinski list „Uhor“, predsednik strok. učitelj Ot. Svoboda v Habreli.

— **V Brnu** se vrše pridno tečaj za učitelje telovadbe po novem učnem načrtu za meščanske in srednje šole. Ne bi bila tudi pri nas taka potreba?

— **Češki premogarji v Roudnikah** so se odrekli nedeljski draginjski dokladi in jo odstopili v prospeh revnih otrok brez razlike narodnosti češkemu socialnemu skrbstvu.

— **Ministrstvo šolstva in nar. prosvete** v Pragi pošlje na letošnje razstave v Benetkah in v Parizu 1920 del čeških umetnikov vseh strok. Razstavni odbor tvorijo prof. Hynais, dr. A. Matejček, prof. Obrovsky, prof. Thirsa in prof. Švabinsky.

— **V Znojmu** so Čehi otvorili že 5 čeških otroških vrtcev in 4 ljudske šole; pod Avstrijo niso imeli — nobene.

— **V čeških stanovskih listih** se bje oster boj proti orglarjenju učiteljev. Vse organizacije stoje na stališču, da je orglarjenje za učitelja nedostojen posel, ker se sam stavi pod patronanco onih, ki so od pamtveka najhujši bič učitelstvu. Zato zahtevajo, da se vsakdo odreče orglarjenju, ali pa naj zapusti organizacijo. **Čeh-učitelj ne bodi organist!** Tudi nas še čaka to trdo vprašanje, ki ga bode treba dosledno in odločno rešiti.

— **Profesor na tehniki na Dunaju** je prosil za mesto kino-operaterja. Kot profesor ima 16.000 K kot kino-operater pa 40.000 K na leto. — Kaj je boljše?

— **Češke bolniške blaginje** sprejemajo tudi učitelje med zavarovance in jim priporočajo VI. zav. razred, v katerem se plača za celo rodbino 1 K 20 v tedensko in dobi v slučaju obolevosti 2 K 45 vin. dnevne podpore. — Posnemajmo!

Iz Jugoslavije.

— **Simon in disciplinarna preiskava na Jesenicah.** Dokler traja disciplinarna preiskava na Jesenicah ne bomo priobčevali tozadevnih dopisov, ker nečemo vplivati na potek preiskave.

Uredništvo.

— **V Belokrajini** sta nastali med učitelstvom dve struji in si dopisi v šolskem vprašanju nasprotujejo. Kontrolirati vesti ni mogoče ne z ene in ne z druge strani. Zaradi tega odlagamo vse tozadevne vesti in dopise, dokler ne zavzame svojega stališča o tem vprašanju okrajno učiteljsko društvo pri svojem zborovanju. Opozarjamo vse tovarišice in tovariše dopisnike na to svoje stališče, ki smo ga primorani ob tako nasprotujočih si vesten zavzeti.

Uredništvo.

— **Izšel je „Učiteljski list“** dne 1. marca t. l. v Trstu. Glasilo „Zveze jugoslovenskih učiteljskih društev v Trstu“. Izhaja 1. in 16. vsakega meseca. Uredništvo je v Trstu, ul. Ruggero Manua št. 20 l. n. Slovenske rokopise sprejema uredništvo v Trstu, hrvatske Josip Brnobič, Pazin. Izdaje ga „Zveza jugoslovenskih učit. društev v Trstu.“ Za uredništvo odgovoren je Silvester Pertot. — List je za člane izdajateljice brezplačen, naročnina za nečlane je 24 lir. Upravištvo je v Trstu, ul. Molin grande 16 l. n. Tiska ga Tiskarna Edinost v Trstu. — Našemu novemu bojevniku za naše stanovsko pravo kličemo — dobrodošel in mu želimo obilo sreče v stanovski borbi!

— **Sirovost** (Dopis.) „Slovenec“ in „Slov. Učitelj“ vedno trdita, da je „Uč. T.“ tisti, ki napada in ki ne pozna zmernosti. Zato pa poročamo o tem dogodljaju brez komentarja. Kdor je poštenjak, bo sodil!

— **Kranjskogorski župnik** Krajec je imel v nedeljo, 22. febr. t. l., zborovanje zaradi ženske volilne pravice. Obdržnil se je tudi ob nas z besedami: »Hočejo tudi krščanski nauk in križ vreči iz šol. Najhujši so učitelji, ki imajo tistih par šol, ki nič ne znajo, in še tisti so izbacnjeni iz gimnazije (ponazoril z nogo). Ko ne vedo kam iti, gredo za učitelje.« — Na to surovo, vsakega izobraženega človeka sramoteče in vse učiteljsvo žaleče govorjenje sta se domača učitelja napotila 24. pret. m. k župniku po zadoščenje. Župnik pa, kakor je že surov in neolikan, čuteč se varnega pred novno nastopivšo, vsem župnikom uslužiteljno vlado, je zapovedal obema takoj zapustiti sobo, sam pa je stopil k nočni omarici po — revolver!

— **Kranjskogorsko učiteljsvo** je sklenilo na posebnem sestanku, da se ne pusti nadzorovati po Karlu Simonu iz znanih vzrokov.

— **Čemu?** (Dopis.) Čemu sem se pripravljati 2 leti na izpit za meščanske šole, čemu sem izdal tačas lepo vsoto za knjige. Čemu sem se odpovedal takrat vsemu družabnemu življenju in tičal v samotni, čemu se sedaj trudim na meščanski šoli v potu svojega obraza? Čemu? Da dobim mesečnih 50 K, katerim moram dodati še 2 K, da dobim 1 kg sladkorja, seveda če ozre name trgovce svoje milostljivo oko. Sicer grem lahko brez zajutjka v šolo, česar bi na ljudski šoli ne bilo. Res bi ne imel 50 K, a bi za par novčičev dobil vsaj mleka. Tovariši in tovarišice v tečajih in pri knjigah doma! Le urno na delo! Čaka

vas 50 K! Čaka vas s 50 K še nebroj drugih sladkosti!

— **Pojasnilo.** K nakazilu prejemkov za marec t. l. smo doznali in priobčujemo sledeče pojasnilo: Dinar se računa po uradnem kurzu za december 1919 po 3½, od 1. januarja 1920 dalje pa po 4 K. Predajem 1000 K je bil nakazan na račun doplačila, a ne kot nabavni prispevek. Aktiviteta doklada je odpadla s 1. decembra 1919, ostala pa je vodstvena nagrada. Suplenti dobivajo plačo vnaprej in dobe toraj 1. marca prejemke za februar in marec. To se omenja, da se ne bo zdelo starejšim tovarišem, da so prikrajšani pri doplačilu. Po 32. službenem letu imajo vsi učitelji doklado 400 din. (Glej Ur. list št. 144 z dne 11. sept. 1919.)

— **Draginjske doklade državnim uslužbencem.** Uradno se javlja: Ministrski svet je sklenil, da pritrdi izvedbi načelnega sklepa prejšnjega ministrstva od 19. svečana, da naj se začasne draginjske in nabavne doklade državnim uslužbencem izplačujejo še nadalje. Naredba št. 1349 od 16. decembra 1919 o posebnih začasnih draginjskih in nabavnih dokladah državnim uslužbencem je podaljšana do konca maja 1920.

— **Mestni šolski svet ljubljanski** razpisuje dve novostemizirani službi katehetov na javnih ljudskih in meščanskih šolah ljubljanskih in sicer v stalno polnolitev.

— **Na Kosovo!** Prejeli smo daljši dopis tov. Josipa Lapajnetu, v katerem poziva slovensko učiteljsvo, da pohiti v čim večjem številu na skupščino UJU v Beograd in ob tej priliki v »sanje naših sanj — na Kosovo!« Tov. Lapajne nadaljuje: »V državnem interesu je, da se spoznavamo med seboj. Ponesimo doli v Srbijo svojo lepo narodno pesem: V levi žep Žirovnika, v desni Bajuka in Deva, v torbo Hubada, pa velja za enkrat!« — Kakor znano, se vrši kongres jugoslovanskega učiteljskega v Beogradu najkasneje do maja meseca t. l. Udeleženci naj prijavijo svoj pevski glas tov. Josipu Lapajnetu v Cerklje pri Kranju.

— **Učiteljsko društvo za kozjanski okraj** zboruje v četrtek, dne 11. marca t. l. ob 10. uri v Kozjem.

Vzpored: 1. Dopisi. 2. Društvene zadeve. 3. Letno poročilo. 4. Poročilo blagajničarke in pregled društvenih računov. 5. Volitev novega odbora za leto 1920. 6. Slučajnosti. K polnoštevilni udeležbi vabi predsednik.

— **Ureditev učiteljskih plač na Hrvatskem.** Zagrebščina „Narodne Novine“ so objavile 20. svečana obširnejšo naredbo hrvatskega bana o ureditvi učiteljskih plač v smislu novega učiteljskega zakona.

— **Pravna fakulteta v Subotici.** Priprave za ustanovitev pravne fakultete v Subotici so končane. Profesor Nedeljko-vič je prejel nalog, da uredi vse potrebno, da se bodo pričela juridična predavanja že sredi tega meseca.

— **Prve izkušnje na analfabetičnih tečajih** so se vršile v Zagrebu dne 22. svečana t. l.

— **Srednješolske knjižnice.** Minister za prosveto je odredil, da ravnateljstva vseh srednjih šol in učiteljskih takoj izvrše komisijski pregled knjižnic in po hištvu, da se bo mogla izvesti preobrazba vseh srednješolskih knjižnic.

— **Kinematografske predstave.** Ministrstva za notranje stvari, za verstvo in prosveto izdelujejo sporazumno odlok, po katerem se določa, da sme mladina izpod 15 let obiskovati kinematografe samo ob gotovih dneh, ko se bodo predstavljali samo zanjo primerni filmi. Druge dni bo obisk kinematografov mladini prepovedan.

— **Narodni muzej v Zagrebu.** Izšla je naredba o razširjanju Narodnega muzeja v Zagrebu. Ustanovil se bo nov oddelek za predgovodinsko dobo.

— **Izpremembe v oboju.** Strokovni učitelj Franc Hauptmann, pridelen državnim realki v Mariboru, je odpušen iz službe. Državni realki v Mariboru je pridelen v službovanje Jožef Žagar, učitelj na II. dekliški meščanski šoli v Mariboru. Isti šoli je prideljena v službovanje Ljudmila Poljanec, učiteljica pri Kapeli. Strokovni učitelj Alfred Fröhlich je odvezan službe na deški meščanski šoli v Mariboru. Jožef Hergouth, učitelj na III. deški ljudski šoli v Mariboru, je pridelen v službovanje deški meščanski šoli v Mariboru.

— **Predavanje o ženski domači obrti.** V redeljo popoldne je predaval g. nadzornik Vogelnik o ženski domači obrti, v poslopiu, kjer je nastanjena Kmetijska družba (Turjaški trg). Opisal je razen tehnike, in dal na ogled krasne izdelke idrijskih čipk, toledo, file, izdelke iz bisernic itd. Poročal je, koliko lepega, postranskega zaslužka so dala ta našim pridnim ženskam in dekletom. Sema idrijskih čipk

se je pred svetovno vojno prodalo za več kot dva milijona kron. Saj so se prodajale po vsej Evropi in tudi Amerika je bila dobra odjemalka. Še v vojnem času je bilo toliko naročil, da se je porabila vsa ogromna zaloga materiala, kar ga ni zapolnila avstrijska vojaška oblast. Vsled tega se je moralo delo prekiniti. Gospod predavatelj pa je izrekel upanje, da dobimo v najkrajšem času zopet potrebni material, in z delom bo možno zopet pričeti. — Ker je treba, da se tudi v didaktičnem oziru zboljša ta naša ženska obrt in se poleg domačih tehnik uvedejo tudi razne druge tehnike, se odpre že s 1. marcem t. l. tozadevna šola. — Predavanje je bilo velezanimivo, in občinstvo mu je sledilo z velikim zanimanjem in vidnim zadovoljstvom.

— **Šola za žensko domačo obrt.** Na osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg, so otvorili s 1. marcem šolo, na kateri se poučuje naše žensko v novi modni tehniki, in sicer filet, toledo in dela iz bisernic. Tudi se bode gojilo praktično vezenje z uporabo narodnega ornamenta. Vsem našim ženskam in dekletom se nudi lepa prilika, da se nauče ene tehnik, katere bodo lahko izvrševale kot ženska domača obrt v prostih urah doma. Ročno domače delo, ki bo blažilo srce in bistrilo um, bo tudi donášalo gmotno korist. V sedanjih težkih časih, ko draginja še vedno bolj narašča, pride našim ženskam in dekletom vsak vinar prav, ki si ga morejo na pošten način zaslužiti in če je to tudi le uspeh par ur dnevnega dela. Delo je tudi najboljši zdravilo proti novodobnemu, srce in dušo uničujočemu dolgočasju in brezbriznemu, hude posledice rodučemu pohajkovanju. Zavod bode skrbel za primerna naročila in za poštene, sedanjemu času umerjene cene. Pouk v posameznih tehnikah bo trajal štiri mesece in sicer od 8. do 12. in od 14. do 17. ure vsak dan, torej dopoldne štiri in popoldne tri ure. Z ozirom na dospelost žensk v domači družini, se olajšuje ženskam in dekletom obisk tečajev s tem, da zamorejo iste tudi le po nekaj ur dnevno obiskavati, ako jih zadržujejo družinske razmere. Pouk je brezplačen in obiskovalke tečajev dobijo zastoj za pouk potrebno tvorivo, vzorce in delavske pripomočke. Za obiskovalke revnih slojev se bo po možnosti skrbelo za primerne podpore. Vse dni do 1. marca se bo vršilo vpisovanje žensk in deklet na Turjaškem trgu št. 3, II. nadst. osrednjega zavoda za žensko domačo obrt od 9. do 12. ure dopoldne. V učni sobi zavoda so razstavljeni izdelki v imenovanih tehnikah. Skromno razstavo si lahko ogleda vsakdo od 9. do 12. in od 14. do 17. ure, vstop je prost.

— **Poročila se je dne 3. marca 1920** tovarišica Krista Gospodarič, učiteljica na Vačah pri Litiji s Stanko Likarjem, asistentom Južne železnice v Litiji. — Novoporočencema — obilo sreče!

— **„Samopomoč“ v Ljubljani.** Zaradi visokih pristojbin se v časopisih ne bo več razglaševalo, kaj prodaja „Samopomoč“. Vse je pa razvidno v izloženem oknu. Od torika, dne 2. marca, dalje so članom „Samopomoči“ na razpolago sledeča živila in potrebščine: mast po 1 kg na člana, največ 6 kg; suho meso, ješprenj, kaša, ječmen, kava, cikorijski fižol, smokve, čaj, rum, slivovka, milo, sveče, metle, vžigalice, čevlji, voščilo za čevlje, črno in rumeno, sidlo, jajca in kis. Pride lahko vsak, kadar mu ljubo, ker je prosta prodaja in blaga dovolj: Od 15. marca dalje se bo prodajalo po vrstnem redu, in sicer: moka, olje, usnje, soda, lug, čebula, češplje, orehi, rozine, rožiči, cvebi in kava.

— **Slovenska Matica, odsek za krajepisna imena.** V zadnjem času so poslali naprošene zbirke sledeči p. n. gospodje: Jakob Benedičič, župnik; Val. Bernik, duhovni svetnik; Vincenc Bernik, gimnazijec v Št. Vidu; Jan. Črničec, kapelan; Ant. Jemec, župnik; Jan. Klemenčič, kapelan; Pavel Perko, župnik; dr. V. Peterlin, gimn. profesor; Fr. Sušnik, župnik; Matija Slak, župnik; Fr. Vovko, župnik. Najlepša hvala! — Obljubljene so nam zbirke za sledeče občine na Kranjskem: Drašiči, Konj, Sv. Jošt nad Vrhniko, Črmošnjice, Brezovica (pri Brdu), Božjakovo, Prapreče, Stehaja vas, Lokvica, Bistričica, Županje njive, Dob, Kotredež, Šmarca, Gozd, Trebeljevo, Oslica, Poljane, Veliki Gaber, Gradišče (Litija), Vrh (pri Vinici), Drtija, Vrbljene (pri Igu), Lahoviče, Črešnjice, Dob (Litija), Muljava, Vel. Pece, Velike Lašče (en del občine že popisan), Podboršt, Radohova vas, Luče (pri Krki). Gospodje, ki so obljubili, uljudno prosimo, da bi zbirko, kar mogoče natančno izvršeno, čimprej zaključili in poslali. — Za sledečih osem občin na Kranjskem še iščemo prijaznih nabiteljev: Banjaluka, Čepље, Draga (lit. okraj), Krašnja, Paloviče, Račna, Sliv-

nica, Sorica. — Prof. Makso Pleteršnik, kot načelnik odseka.

— **Članarina in darila za učiteljski konvikt.** Ivan Šmajdek, učitelj na Krtini, 4 K. — Zajec Draga 2 K, Plhak Marica 2 K, Peycha Jakobina 2 K, Kurbus Tomo 2 K, vsi iz Slivnice pri Celju.

Neodrešena domovina.

— **r. Smrtna kosa.** Dne 18. svečana je preminul vsled srčne kapi tov. Albert Rajer, nadučitelj v Lokavcu pri Ajdovščini v 33. letu svoje starosti. Pokojnik je služboval dolgo vrsto let v Tevčah pri Ajdovščini ter je bil šele pred par meseci premeščen v Lokavec, kjer ga je dohitela prerana smrt. V nedeljo 15. svečana je vodil tov. Rajer še petje na veselici, ki jo je priredil njegov pevski zbor v domači vasi. Pokojnik zapušča soprogo ter 3 nedoletne otroke. Družini in sorodnikom naše iskreno sožalje!

— **r. Slovenske vzporednice na italijanskih ljudskih šolah v Gorici.** Poročali smo, da se otvorijo na eni izmed goriških laških šol slovenske paralelke. Tržaški „Il Piccolo“ je pred dnevi trdil, da se je to dovoljenje prvotno pripisovalo italijanskemu ministrskemu predsedniku. Sedaj se pa uradno javlja, da predsedništvo ni storilo drugega kot pritrdilo na predlog generalnega civilnega komisarja za zasedeno ozemlje tozadevnemu sklepu goriškega mestnega šolskega sveta. Nam se dozdeva ta uradna izjava, ki naj ima v prvi vrsti namen, da postavi goriški magistrat med slovenskim prebivalstvom v lepšo luč, popolnoma iz trte izvita. Saj je še dobro v spominu oni sklep goriških Lahonov, da ne pripustijo nobene slovenske šole v goriškem mestu. Da bi danes ti ljudje po preteku nekaj tednov toliko popustili, je neverjetno. Če se otvorijo slovenske paralelke v Gorici, je to sklep vlade, ki hoče sedaj nespravljive Lahone vleči iz blata, v katero so zašli po svoji veliki narodni zaslepljenosti.

— **r. Redni občni zbor „Učiteljskega društva za Trst in okolico“** bo v nedeljo dne 7. t. m. v šoli v Barkovljah s sledečim razporedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blaginjskega. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti.

— **r. Laške šole** pridno ustanavljajo oblasti v Istri. Iz Pule poročajo, da so nastale laške šole v Medulinu, Ližnjanu, Lohorici, Krnici, Pomeru in Premanturi. Hrvatski otroci štrajkajo, v šolo hodi kakih 10 do 15 otrok. V Medulinu so izjavile matere karabinjerjem, da ne bodo nikdar pošiljale svojih otrok v njihove šole. Neki laški učitelj je sam rekel, da tu ni mesta za laško šolo. Karabinjerji hodijo po hrvatskih šolah in prisostvujejo poduku.

— **r. Išče se Branko Korić**, učiteljskičnik, rojen leta 1902, ki je odšel leta 1919 iz Kopra v Jugoslavijo. Njegov naslov naj se javi „Posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani“.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Zvonček. Ker bodo novi klišeji za XXI. letnik Zvončka gotovi šele v dobrem tednu, more iziti dvojna številka letošnjega letnika v 14 dneh. — To naj vzamejo cenj. naročniki na znanje in naj ta čas porabijo v to, da pridobe Zvončku podvojeno število naročnikov. Vseletna naročnina znaša 20 K.

„**Za staro pravdo**“ je naslov 132 strani obsežajoči knjižici, ki jo je napisal Fran Erjavec in jo je izdala poučna knjižnica „Ljudskega glasu“ kot I. zvezek. Cena ji je 6 K.

Knjižica zasluži prilastek „poučna“ in je vredna, da pride v roke najširšim, osobito kmetskim slojem. Sicer izzvene zadnji akordi v socialistični smeri, vendar pa je pisana največ, če ne skoro edino za zboljšanje kmetskega stanu, ki naj bo temelj vsaki urejeni državi. Pisana je zares poučno in zato je podana zgodovina od kmetskega stanu od kralja Sama in Matije Gubca pa do današnjih dni v živi, poljudni, tudi za kmeta umljivo obliki. Pisana je jasno in nestransko, kar je posebnost prednost knjižice. S posebno ljubeznijo je pisano poglavje „V obljubljeni deželi“, ki nam slika prirodno bogastvo naše Jugoslavije, ki postane zares obljubljena dežela za vse njene prebivalce, ako se vsak loti dela po svojih močeh in se ne bo pehal slednji le za svoje koristi.

V poglavju „Zemljo nazaj“ nam ne pri- naša sicer nič novega in bi jaz njegov census 100 oralov kot maksimum zemeljske posesti znižal celo na 50 oralov, ker

že to je obseg, ki mora za 1 posestnika zadostovati, ako ga hoče obdelovati s svojo družino. In moral ga bo obdelovati samo s svojo družino, ker kmetskih delavcev imel ne bo in jih ne bo hotel imeti, ako se uredi tudi za kmetskega delavca delavni čas, (kar zahteva Erjavec, oziroma soc. stranka), ki bo seveda osemurni, kakor ga zahtevajo danes tudi že služkinje.

To je nonsens! Kmetskega delavca prepojiti z duhom, da je za njegovo dostojanstvo čisto zadosti, da dela za svojega gospodarja 8 ur — no, to pomeni konec kmetijstva za tistega gospodarja, ki nima svojih odraslih otrok, ki poprimejo za delo ob vsakem času in vzdrže delo tudi 16 ur, kadar to mora biti. Z osemurnim delavnikom se kmetijstvo ubije, kakor se bo ubila ob takim delavniku tudi še kaka druga obrt. V tem oziru se z Erjavcem prav nič ne strinjam.

Kar piše Erjavec o socializaciji raznih podjetij je v principu dobro in se na papirju lepo čita, bojim se pa, da vseh tistih velikih koristi končno vendar ne bo, ker se bo pri tistih socializiranih podjetjih ustanovilo toliko in tako toplih gnezd za najrazličnejše osebe in se bo še dolgo dolgo gospodarilo na tako širokovesten način, da bo izginil ves dobiček — ne sicer v žepe delničarjev, zato pa v žepe koritarjev. Taka socializacija bo donášala velike koristi šele po mnogih in velikih žrtvah. Princip pa je dober in evangelijski, kakor je lep evangelijski Kristov, ki se pa v življenju uporablja navadno le, da se z njim ljudi slepi.

Toliko o knjižici in njeni vsebini. Priporočam jo vsem tovarišem, da ne pozabijo na njo, temveč jo pazno prečitajo in tudi skrbje, da jo ljudstvo čita.

Črnagoj.
Ljubljanski Zvon. Izšla je za leto 1920. januarska številka tega našega najboljšega mesečnika za književnost in prosveto. Vsebinska je sledeča: Oton Župančič: Na molu. — Franjo Roš: K veliki maši. — Ivo Šorli: Gospa Silvija. (Dalje prihodnjič.) — I. Vavpotič: Epilog „Jugoslovanski razstavi“ v Parizu. — C. Golar: Pomladni sen. — Ivan Zorec: Hajduk Simo. — C. Golar: Napitnica. — A. Funtek: Ignacij Borštnik. — Ivan Albreht: V zatišju. — Franjo Roš: Nocoj. — Fran Govekar: Žabota. (Konec prihodnjič.) — Janko Samec: Pan. — Književna poročila. — Kronika. —

Nove knjige. Med književnimi poročili je laskava ocena Oanglovega „Vinskega brata“ iz peresa Antona Funtka. Tudi čitamo Erjavčevo oceno Pedagoškega letopisa za leto 1916., 1917 in 1918. Na tisku in papirju se na januarski številki pozna, da je izšla v drugi tiskarni.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

XLIV. izkaz.

Po 150 K: Po tovarišici Oigi Pleveljevi učiteljski zbor — Št. Jakob v Rožu (Korotan). Po 100 K: Kenda Matija — Radeče, ker mu je Fran Rant, nadučitelj v Radečah, odpustil žalitev. Po 30 K: Parkaš Jan in soproga — Sv. Lovrenc, Slov. gor. p. Juršinci pri Ptuj; Završnik Stanko — Kranj. Po 20 K: Bertonec Jos. — Kovor p. Tržič; Jaklič Josko — Dolenja vas pri Ribnici; Lapajne Josip — Čerkle pri Kranju; Rus Vilbald — Kranj; Sepaher Anton — Kranj. Po 15 K: Albina Bradaskova — Kranj. Po 10 K: Ambrožič Josip in Marolt Fran — Ljubljana; Iv. Lampetova — Predoslje; Dora Halmricherjeva — Trboje; Ana Mallyjeva — Priskovo; Ana pl. Pilbachova — Kranj; Marija Sušter-Gandetova — Sv. Križ tik Rog. Slatine; Antonija Voršičeva — Ptuj. Učenki mešč. šole Minka in Vera Kobalovi sta darovali 4 K, ker sta si ogledali „Učit. tiskarno“. Po 5 K: Križnar Josip — Senčur pri Kranju. — Današnji izkaz 514 K. Prej izkazan 13,417 K. Skupaj 13,931 K.

Opomba: Položnic nimam. Kdor je dobre volje, spiše rad tudi nakaznico. Nakaznic pričakujem zdaj v velikem številu. Ajmo, ajmo...! — Ivan Petrič, Ljubljana VII., Gasilska c. 172/1.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 29. febr. 1920 K 48.829-75.

Hranilne vloge obrestuje od 1. jan. 1920

po 4%.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Spominjajte se rezervnega sklada „Zaveze“!

Knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani

Frančiškanska ulica 6.

se priporoča za nabavo vsakovrstnih znanstvenih in leposlovnih knjig, mladinskih spisov in šolskih potrebščin.

Dokler traja zaloga priporočamo osobito sledeče knjige: po nižji ceni cenah:

Dr. Osvald: Srednješolska vzgoja po K. 6.—
G. Majcen: Metodika zemljepisnega pouka „ 3.—
Ant. Rudež: „Gluhonemi“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojeslovja „ 5.—

Nadalje:

Slike regenta Aleksandra, lepo izvršene, vel. 50×68 cm 20.—
Črnilo za šole in urade v steklenicah po 1 liter 14.—
„ „ „ „ v manjših steklenicah 5-70
Rdečilo „ „ „ „ v malih steklenicah 2-50

Slovinci potrebujemo list, ki bi bil veliko cenejši kakor dnevnik, ki bi pa moral s svojim točnim poročanjem popolnoma nadomeščati dnevnik. Tem zahtevam in potrebam ustreza

„DOMOVINA“

Od novega leta naprej izhaja „Domovina“ trikrat na teden, in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih. Trikrat pošiljana stane mesečno samo 3 K. Uprava „Domovine“ bo skrbela, da bo prinašal list poleg pregledov vseh dogodkov tudi izvirne domače, zagrebške, beograjske in druge najnovejše brzojavne in telefonske vesti. Mesečno, četr, pol ali celoletno naročnino je pošiljati na naslov: Upravništvo „DOMOVINE“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Zahtevajte „DOMOVINO“ na ogled!